

“Der var en, der var to, der var tre Kong Christian”

Workshop på KØS Museum for kunst i det offentlige rum i samarbejde med Ishøj Kulturskole, Kulturpakken 2021-2022

Kære underviser,

I dette materiale har vi samlet information om undervisningsforløbet “Der var en, der var to, der var tre Kong Christian”, som du og dine elever sammen skal opleve på KØS. Her kan du finde inspiration og ideer til, hvordan du kan arbejde med forløbet før, under og efter besøget. På lærerkurset vil du få udleveret en usb-nøgle med billeder af Bjørn Nørgaards gobelinkartoner i høj opløsning (til brug i klassen).

Vi glæder os til at se dig og dine elever på KØS.

Bedste hilsner
Sofie Andreassen
Undervisnings- og udviklingsansvarlig

Hjemme i klassen

Formål med workshoppen – information til underviseren

Udgangspunktet for forløbet er Bjørn Nørgaards gobelinkartoner og deres farve- og detaljerige fortællinger om de danske konger. På forløbet skal eleverne møde tre danske konger: Christian d. 4, Christian d. 2 og Christian d. 7. Det er ikke den historiske kontekst (årstal og ismer), vi tager udgangspunkt i, men derimod kongernes person.

Gennem Bjørn Nørgaards fortællinger skal eleverne lære kongerne at kende; deres magtbegær, kærlighedsaffærer, tanker og følelser. Men eleverne skal også selv digte med på historien. Ved hjælp af iPads skal de undervejs lave egne tegneserier.

I fællesskab skal vi sammenligne elevernes (forskellige!) fortællinger for at give dem forståelse af, at man som fortæller kan præge den måde, vi opfatter historiske personer og begivenheder.

Ved hjælp af programmet Comic Life skal eleverne sammensætte de billeder, de har taget undervejs til deres egen fortælling og tilføje talebobler og/eller tekstbokse. Fortællingen/tegneserien skal handle om én af kongerne eller én af personerne i kongernes liv (kone, datter, tjenestefolk).

Eleverne vil gennem forløbet få viden om kongerne, og den tid de levede i. De vil samtidig få mulighed for selv at prøve kræfter med fortællingens kunst.

Ideer til forberedende samtaler i klassen

2.a. BILLEDSAMTALE

- Vis klassen en eller flere af gobelinkartonerne (det er disse tre værker, som I vil opleve på KØS) – Bilag 1
- Fortæl én eller flere historier om en af kongerne (brug fx gobelinnøglerne - Bilag 2) Det er godt, hvis elever har 'mødt' minimum en af kongerne på forhånd.
- Vi vil på forløbet have fokus på 'de andre historier' / skjulte eller glemte historier om kongerne. Vi ønsker at vise, at der ikke findes én sandhed om kongerne, men at der altid er sket en udvælgelse og en fortolkning af historien. På KØS møder eleverne Bjørn Nørgaards fortolkning, og i klassen har de mødt din / historiebøgernes version.
- Eleverne skal desuden selv lave deres egne fortællinger om kongerne. Dette gøres som tegneserier.

2.b. TEGNESERIE

På KØS skal eleverne ved hjælp af Comic Life i grupper lave tegneserier. Opgaven lyder:

"Lav en tegneserie med udgangspunkt i Bjørn Nørgaards fortællinger om Danmarkshistorien"

Tegneserien skal

- have en konge eller dronning som hovedperson
- minimum indeholde ét symbol
- benytte minimum to forskellige billedbeskæringer

Det er en hjælp, hvis eleverne på forhånd er blevet introduceret for, hvad et symbol kan være. Samt hvis I kort har talt om forskellige billedbeskæringsgreb, og hvad de kan bruges til

- Supertotal, total, halvtotal (Bilag 3)
- Halvnær, nær, ultranær (Bilag 4)

EFTER BESØGET (hjemme i klassen)

I får jeres tegneserier med hjem. Men da eleverne ofte bruger al tiden på at færdiggøre deres tegneserier, anbefaler vi, at eleverne i grupper præsenterer deres tegneserier for hinanden.

REFORMATIONEN

(År 1500-1550)

ADELSVÆLDET

(År 1536-1660)

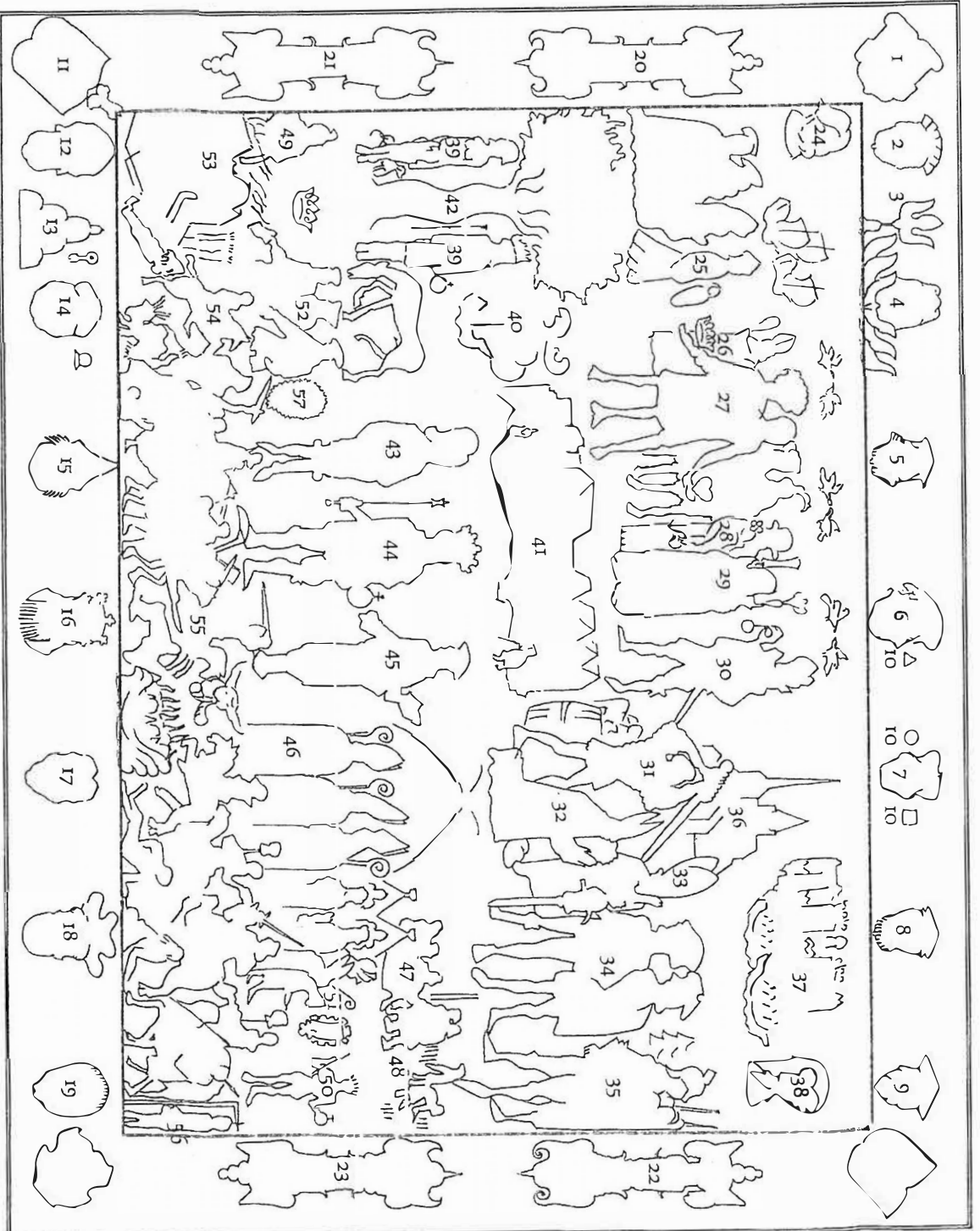
YNGRE ENEVÆLDE (År 1750-1830)

Bilag 2

t føl-
Kirke
hånd-
gens
ten-
er for
ghed
rige

ten
er

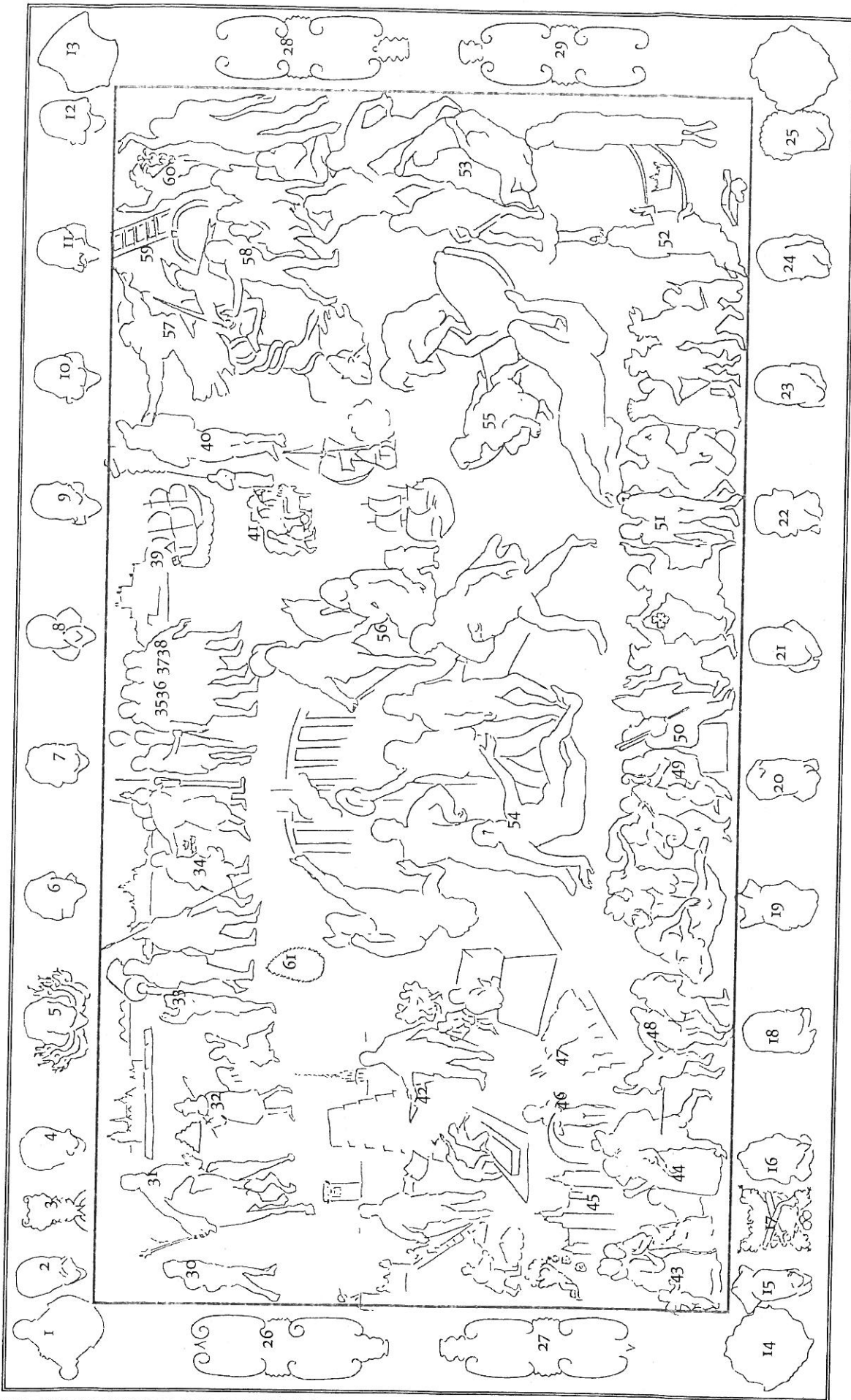
REFORMATIONEN

BORDUREN:

- 1 Komposit våbenskjold over periodens danske konger
 - 2 Reformatoren Peder Palladius (1503-60) den første lutherske biskop over Sjælland
 - 3 Symboler på reformationen
 - 4 Borgmester og storkøbmand Hans Mikkelsen (død 1532), Christian 2.'s lutherske rådgiver og støtte
 - 5 Reformatoren Hans Tausen (1494-1561), som var leder af reformationen og senere blev kaldt den danske lutherske kirkes fader
 - 6 Den tyske reformator Martin Luther (1483-1547)
 - 7 Den nederlandske filosof, teolog og humanist Erasmus af Rotterdam (1469-1536)
 - 8 Den schweiziske reformator Johannes Calvin (1509-1564)
 - 9 Den engelske filosof og statsmand Thomas More (1478-1535) - udgav i 1516 bogen Utopia
 - 10 Symboler på Faderen (Øjet), på Sønnen (Korset) og på Helligånden (Duen indskrevet i en cirkel)
 - 11 Komposit våbenskjold over periodens danske konger
 - 12 Den katolske biskop Stygge Krumpen (ca. 1485-1551), fængslet i forbindelse med reformationen 1536, men frigivet 1542
 - 13 Symboler på pavevældet
 - 14 Humanisten og reformkatolikken Poul Helgesen (ca. 1485-1555) - tilsluttede sig kritikken af den katolske kirkes magtmisbrug, men tog også afstand fra luthersk dommen
 - 15 Katolsk biskop Joachim Rønnow (ca. 1495-1544). Blev biskop i Roskilde 1529, men fængslet 1536 som modstander af reformationen
 - 16 Pave Julius 2. (1443-1513)
 - 17 Jesuiterordenens stifter Ignatius af Loyola (1491-1556)
 - 18 Forfatteren François Rabelais (ca. 1495-ca. 1553)
 - 19 Den italienske politiker og statsfilosof Niccolò Machiavelli (1469-1527)
- SYMBOLFIGURER:**
- 20 Fra oven: Columbus opdager Amerika 1492. Maya-tempel fra Centralamerika. Kartoflen indføres i Europa i slutningen af 1500-tallet. Kartografien - videnskaben om kort, og om hvordan de tegnes og trykkes - udvikles.
 - 21 Bogtrykkerkunstens opfindelse omkring midten af 1400-tallet
 - 22 Fra oven: Alkymien - middelalderens mystiske kemiske videnskab - bliver til videnskab. Den polske astronom Nikolaus Kopernikus' verdensbillede
 - 23 Fra oven: Krudtet opfindes og artilleriet indføres. Penge- og fyrtæmagen t.h. triumferer over den gamle kærlighedsånd (det bristede hjerte) t.v.

HOVEDFELTET:

- 24 Kejser Karl 5. (1500-1558)
- 25 Elisabeth - oprindelig kaldet Isabella af Nederlandene (1501-1526) - med sit følge. Foran hende et af de ialt tre børn, som hun fødte Christian 2.
- 26 Ærkebiskop Birger Gunnersen (ca. 1445-1519), der salvede Christian 2. i Frue Kirke i København
- 27 Den spaltede Kong Christian 2. (1513-1523), med en kongekrone i den ene hånd - og et hjerte i den anden
- 28 Christian 2.'s hollandskfødte elskerinde Dyveke Sigbritsdatter (død 1517) og hendes mor Sigbrit Villorms, kaldet Moder Sigbrit (død 1532), der blev kongens betroede rådgiver
- 30 Lensmand Torben Oxen (død 1517) med det forgiftede æble, som han blev henrettet for angiveligt at have givet Dyveke
- 31 Håndlanger for Christian 2., senere ærkebiskop Didrik Slagheck (død 1522)
- 32 En svensk gejstlig under blodbadet i Stockholm 1520
- 33 Den svenske ærkebiskop Gustav Trolle (1488-1535), var anklager og dommer for Christian 2. under det stockholmske blodbad, og fulgte kongen i landflygtighed
- 34 Den spaltede og ubeslutsomme Christian 2.
- 35 Gustav I Wasa (1496-1560), Christian 2.'s modstander, senere konge af Sverige med sin hær
- 36 Stockholm
- 37 Konstantinopels belejring og fald 1453
- 38 Den Osmanniske Sultan Mohammed 2. (1451-81), Konstantinopels erobrere
- 39 Den spaltede og ubeslutsomme kong Christian 2.
- 40 Symboler på kongens fald
- 41 Handel i byerne
- 42 Egetræ som symbol på det danske rige
- 43 Feltherren Johan Rantzau (1492-1565)
- 44 Kong Frederik 1. (1523-1533)
- 45 Luthersk reformator og biskop Hans Tausen (1494-1561)
- 46 Katolske bisper og munke
- 47 Et landsbyting
- 48 Bønder der høster
- 49 Hertug Christian (den senere Christian 3.) tøver med at ville modtage kronen
- 50 Kong Christian 3. (1534-1559)
- 51 Kirke, adel og ridderskab accepterer Christian 3.'s håndfæstning, som styrker kongemagtens stilling
- 52 Repræsentanter for adel og gejstlighed
- 53 Bispesbøgen Spøttrup i Salling brænder under bondeoprøret 1534
- 54 Skt. Jørgen og dragen
- 55 Grevefejden 1534-36
- 56 En bonde, der er blevet hængt
- 57 En radar

ien-

ter

t

ilt-

r-

r I

ADELSVÆLDET

BORDUREN:

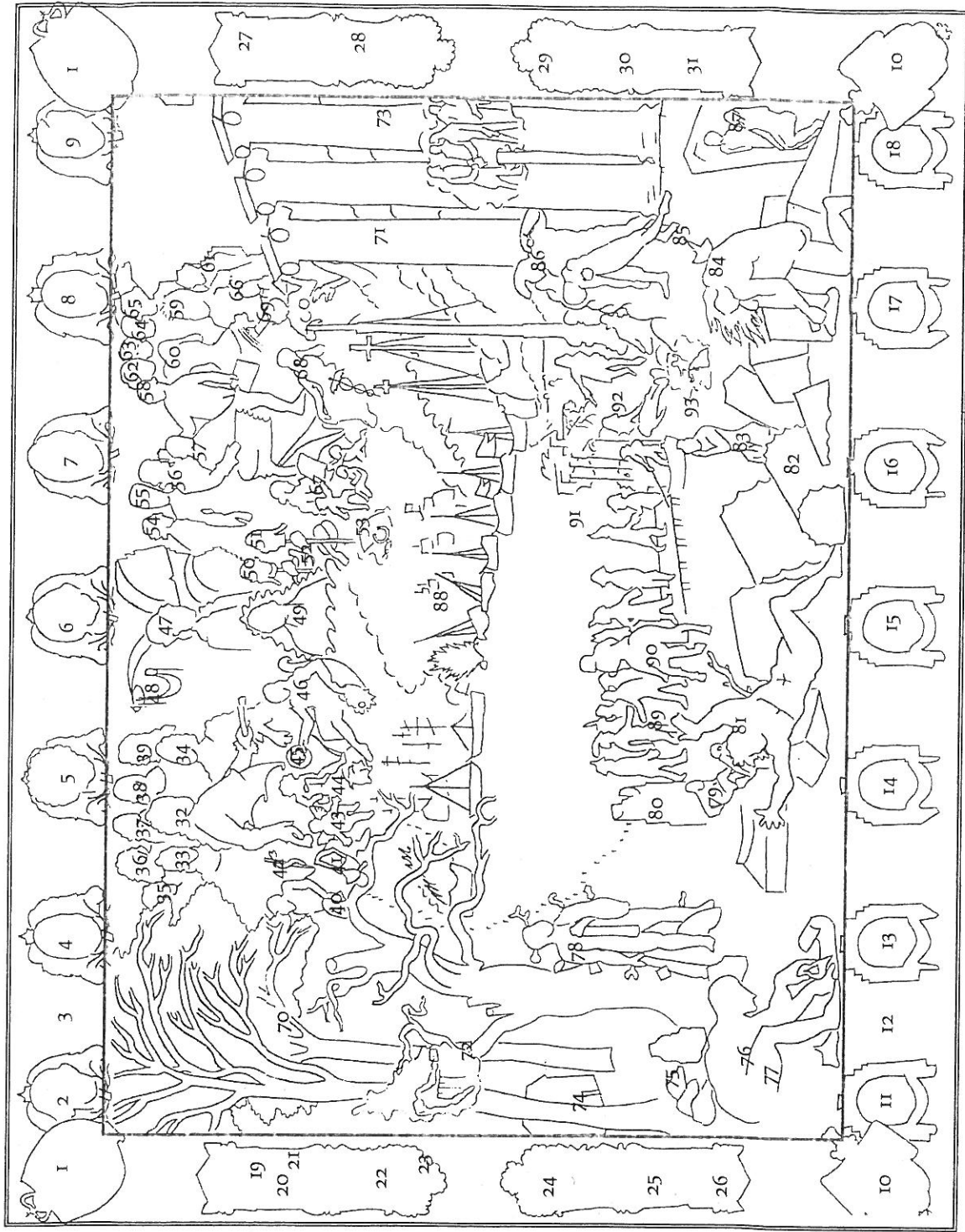
- 1 Kong Frederik 2.'s rigsvåben
- 2 Den spanske forfatter Miguel de Cervantes (1547-1616)
- 3 Symbol på videnskabens fødsel
- 4 Den tyske astronom og matematiker Johannes Kepler (1571-1630)
- 5 Den franske filosof René Descartes (1596-1650)
- 6 Den engelske digter William Shakespeare (1564-1616)
- 7 Den italienske astronom og fysiker Galileo Galilei (1564-1642)
- 8 Astronomen Tyche Brahe (1546-1601)
- 9 Læge og oldforsker Ole Worm (1588-1654)
- 10 Præst og digter Anders Christensen Arrebo (1587-1637)
- 11 Rigskansler og historiker Arild Huitfeldt (1546-1609)
- 12 Læge Thomas Bartholin den ældre (1616-1680), som opdagede lymfekarsystemet
- 13 Våbenskjold med de danske løver, som det kan have set ud på Frederik 2.'s tid
- 14 Kong Christian 4.'s rigsvåben
- 15 Spansk kardinal og storinkvisitor Fernando Nino de Guevara (1541-1609), som blev malet af El Greco
- 16 Engelsk puritansk statsmand John Pym (1584-1643)
- 17 Symbol på religionskrigene
- 18 Den svenske rigskansler og statsmand Axel Oxenstierna (1583-1654)
- 19 Den franske statsmand og kardinal Armand de Richelieu (1585-1642)
- 20 Den tyske feltherre og statsmand, hertug Albrecht von Wallenstein (1583-1634)
- 21 Kansler Niels Kaas (1534-1594)
- 22 Kansler Christen Thomsen Sehested (1590-1657)
- 23 Kansler Christen Friis (1581-1639)
- 24 Righofmester Corfitz Ulfeldt (1606-1664)
- 25 Rentemester og finansmand Henrik Müller (1609-1692)

SYMBOLFIGURER:

- 26 Bogen og riset. Nederst: Vandkraft og bjergværk
- 27 Inkvisition og heksebrand
- 28 Fra oven og ned: Skibsfart. Handel. Fyrvæsen
- 29 Fra oven og ned: Anatomisk billede med livmoder. Figur fra Guldhornet, fundet 1639. Tycho Brahes astronomiske instrumenter

HOVEDFELTET:

- 30 Jagtens gudinde Diana
- 31 Kong Frederik 2. (1559-1588) til hest. I en taleboble ud for kongen ses Uranienborg på Ven, som opførtes 1576-80
- 32 En hyrde med sin flok, bag ham Kronborg
- 33 Allegori på Øresundstolden
- 34 Kalmarkrigen afsluttes ved freden i Knærød 1613. I baggrunden Kalmar slot
- 35 Kong Christian 4. (1588-1648)
- 36 Rigsadmiral Ove Gjedde (1594-1660)
- 37 Kgl. faktor og ostindisk storkøbmand Johan Braem (1595-1646)
- 38 Søfarer og opdagelsesrejsende Jens Munk (1579-1628)
- 39 Fæstningen Dansborg (Trankebar)
- 40 Naiken af Tanjora, som afstod en del af Ostindien til Danmark
- 41 En bonde der pløjer sin mark
- 42 Christian 4. som henholdsvis arkitekt og bygherre, omgivet af repræsentanter for forskellige håndværk. Bag kongen Rundetårn og Børsen. Mellem de to udgaver af kongen rejser et Babelstårn sig
- 43 Den unge Christian 4. med sin dronning Anna Cathrine. Bag dem en putto med stjernestøv
- 44 Den ældre Christian 4. med sin hustru Kirsten Munk
- 45 Rosenborg Slot
- 46 Symbol på den jordiske kærlighed, der udgyder sine brysters mælk over det forelskede par
- 47 Norges fælde
- 48 Christian 4. og kærligheden. Bag kongen som satyr danser tre gratier
- 49 Hofmusikanten
- 50 Landsbymusikanten og bondebal
- 51 Døden og den unge pige
- 52 Christian 4.'s syn den 8. december 1625. Kristus viser sig for kongen under felttoget i Tyskland, før nederlaget ved Lutter am Barenberg
- 53 Figurscenen som symboliserer trediveårskrigen kamp og kaos
- 54 Den sårede Christian 4. om bord på 'Trefoldigheden' under slaget på Kolberger Heide 1644
- 55 Allegori over slaget på Kolberger Heide
- 56 Et adeligt par
- 57 Frederik 3. uddriver adelen
- 58 Adelen repræsenteret af Corfitz Ulfeldt og Leonora Christine samt statholder Hannibal Sehested med Christiane, der ligesom Leonora Christina var datter af Christian 4.
- 59 Stigen til Paradiset
- 60 Metkur, handelens gud
- 61 Hul i tiden: Vladimir Tatlins monument til Tredje Internationale - en moderne parallel til Babelstårnet

92)

iR

lor og
men

te 1771

iane

k 6.'s

YNGRE ENEVÆLDE

BORDUREN:

- 1 Frederik 5. og Christian 7.s våbenskjold
- 2 Den skotske opfinder James Watt (1736-1819), som udviklede dampmaskinen i 1763
- 3 Symboler for klogskab, retfærdigheden, filosofi, naturen (eller naturfølelse), og dyderne (nederst)
- 4 Den amerikanske politiker og fysiker Benjamin Franklin (1706-90)
- 5 Den tyske forfatter Johann Wolfgang Goethe (1749-1832)
- 6 Den franske filosof Jean-Jacques Rousseau (1712-1778)
- 7 Digteren Adam Oehlenschläger (1779-1850), som skrev den danske romaniks væsenligste digt Guldhornene
- 8 Fysikeren Hans Christian Ørsted (1777-1851), som opdagede elektromagnetismen
- 9 Sprogforskeren Rasmus Rask (1787-1832)
- 10 Frederik 6. s våbenskjold
- 11 George Washington (1732-1799), USA's første præsident 1789-97
- 12 Symbolik for oplysning, evighed, styrke, handel og søfart
- 13 Den britiske admiral Horatio Nelson (1758-1805), som vandt over danskerne i slaget på Københavns red i 1801
- 14 Frederik den Store af Preussen (1712-1786)
- 15 Napoléon I. Bonaparte (1769-1821), kejser af Frankrig
- 16 Statsmanden Andreas Peter Bernstorff (1735-1797)
- 17 Lensgreve, statsmand Chr. Ditlev Reventlow (1748-1827)
- 18 Lensgreve, overhofmarskal, statsmand Adam Gottlob Moltke (1710-1792)

SYMBOLFIGURER:

- 19 Klassicisme
- 20 Stormen på Bastillen
- 21 Jakobinerhuen, med kokarde (stofbetrukken knap) i tricolorens farver på siden
- 22 Guillotinen
- 23 Maximilien Robespierres afhuggede hoved
- 24 Rokoko-ornamentik
- 25 Kileskrift
- 26 kort over britten James Cooks opdagelser
- 27 Øverst kompasset og magnetismen: H.C.Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen
- 28 Dampmaskinen
- 29 Dobbelmonarkiet Østrig-Ungarn
- 30 Wienerkongressen: et nyt Europa skabes
- 31 Frederik 6. med sin elskerindes hånd

HOVEDFELTET:

- 32 Kong Frederik 5. (1746-1766)
- 33 Dronning Juliane Maria af Braunschweig-Wolfenbüttel (1729-1796)
- 34 Dronning Louise af England (1724-1751) (efter Pilo)
- EXCELLENSERNE, DER STYREDE RIGET, 35-39:
- 35 Statsmanden Otto Thott (1703-1785),
- 36 Lensgreve og statsminister Johan Ludvig Holstein (1694-1763)
- 37 Lensgreve, overhofmarskal, statsminister Adam Gottlob Moltke (1710-1792)
- 38 Greve, udenrigsminister Johan Hartvig Ernst Bernstorff (1712-1772)
- 39 Lensgreve, udenrigsminister Johan Sigismund Schulin (1694-1750)
- ALLEGORIER FOR OMRÅDER, SOM NYDER FREMME I PERIODEN ELLER SOM ER
- KARAKTERISTISKE FOR KONGENS INTERESSER, 40-45:
- 40 Kunsten med Kunstakademiet, 41 teatret, 42 lægevidenskaben, 43 Amor og
- 44) Bacchus, der får overrakt 45) Troskabens krans af 46) Fred, Rigdommen og Velstanden
- 47 Kong Christian 7. (1766-1808)
- 48 Citater fra Piranesi
- 49 Dronning Caroline Mathilde (1751-1775)
- 50 Statsmanden, greve Johan Friedrich Struensee (1737-1772)
- 51 Hofmanden Enevold Brandt (1738-1772)
- 52 Struensees og Brandts straf: Afhuggede hænder, hjul og stejle
- 53 Symbol på trykkefriheden, en af de reformer, som Struensee gennemførte 1771
- HOFFETS SAMMENSÆTTELSE MOD STRUENSEE, 54-57:
- 54 kabinetssekretær Ove Høegh-Guldberg (1731-1808) 55 enkedronning Juliane Marie, 56 arveprins Frederik (1753-1805), og 57 Christian 7. selv
- 58 Kronprinsen, den senere Frederik 6.
- 59 Kong Frederik 6. (1808-1839)
- 60 Dronning Marie af Hessen-Kassel (1767-1852)
- 61 Frederikke Dannemand (oprindeligt Bente Rafsted) (1790-1862), Frederik 6.'s maitresse

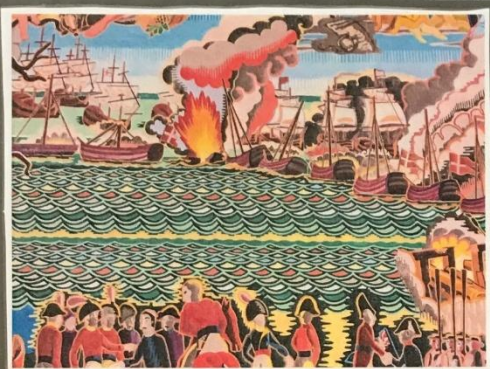
MÆNDENE BAG DE NYE LANDBOREFORMER 1787-88, 62-65:

- 62 Statsmanden Andreas Peter Bernstorff (1735-1797)
- 63 Statsmanden Chr. Colbjørnsen (1749-1814)
- 64 Chr. Ditlev Reventlow (1748-1827)
- 65 Ludvig Reventlow (1751-1801), lensgreve og godsejer, bror til Chr. Ditlev Reventlow
- 66 Bonde med korneg i den ene hånd og den anden på en plov
- 67 Symbol på Indfødsretten for Danmark, Norge, Slesvig og Holsten
- 68 Symbol på den florissante handel
- 69 Symbol på stavnsbåndets ophævelse og den nye lighed
- 70 Trægruppe, der symboliserer romantikken og rousseaismen
- 71 Søjlegruppe (Forum Romanum), der symboliserer klassicismen

Bilag 3

BESKÆRINGER:

• FOKUS PÅ HANDLING & OMGIVELSER

SUPER-
TOTAL

TOTAL

HALV-
TOTAL

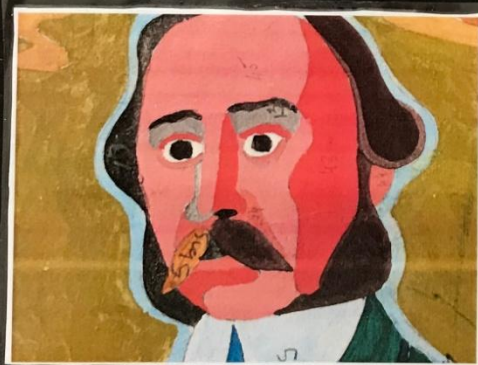
Bilag 4

BESKÆRINGER:

• FOKUS PÅ FØLELSER & DETALJER

HALV-
NÆR

NÆR

ULTRA-
NÆR